

Bewogen woorden: 'Vader vergeef hun ...'

Liturgiesuggesties:

Gezang 173: 1, 2, 3, 4 en 5

Opwekking 369

Psalm 63:2

Lucas 23: 26-38

Gezang 189: 1 en 2

Na verkondiging: Gezang 182: 1 en 2

Na lezing formulier avondmaal: Gezang 360: 1 en 2

Na viering avondmaal: Gezang 360: 3

Gedicht: De soldaten en ik – Jan Mul

Opwekking 580 (zonder laatste couplet)

Bij deze preek hoort een Powerpointpresentatie. Deze is apart te downloaden.

Dia 1: Titelpagina

Dia 2 en 3: Als inleiding op de schriftlezing (bij elk kruiswoord klikken: na vierde 2x))

Dia's 4-12: Tijdens preek

Dia's 13-14: Tijdens rondgang beker (= kijkmoment) - graag een paar keer herhalen

Dia's 15-16: Tijdens gedicht

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongelui,

Er is géén vonnis geveld.

Er is géén oordeel uitgesproken.

Pilatus, de prefect, heeft géén recht gesproken.

Als een goochelaar wast hij zijn handen in onschuld en laat intussen het onrecht tussen zijn vingers doorglippen.

Hocus pocus ... pilatus pas!

Je zou toch anders verwachten van de hoogste gezagvoerder van het Romeinse Rijk.

Pontius Pilatus voelt zich bedreigd.

Nee, hij wil geen opstand in Jeruzalem.

Dat zou zijn positie als prefect in Judea gevaar brengen.

Schoorvoetend geeft hij zich gewonnen.

Aan de leiders van het Joodse volk.

Rabbi Jezus zal de plaats van Barabbas innemen op het al gereedliggende kruis van Golgota!

Golgota, Schedelplaats.

Executieheuvel buiten de muren van de stad Jeruzalem.
De romeinse soldaten doen hun werk.
Eén, twee, drie ...

Even wat achtergrondinformatie:

* De kruisiging was een straf die de Romeinen toepasten op slaven en overwonnen volken.

Vooraf in gevallen van opstand en rebellie.

Er bestond zelfs een voorschrift dat romeinse staatsburgers niet met de kruisdood gestraft mochten worden.

Maar daar werd niet altijd de hand aan gehouden.

* Er waren drie soorten kruisen bekend:

Het Andreas-kruis - in de vorm van een X.

Het Anthonius-kruis - in de vorm van een T.

En het zogenaamde Latijnse kruis.

Jezus wordt gekruisigd aan een Latijns kruis.

Dat blijkt ook uit het feit dat Pilatus - boven zijn hoofd - een bordje met de aanklacht laat bevestigen:

“Dit is de koning van de Joden.” (Lucas 23:38)

* De kruisiging zelf wordt voltrokken buiten de stad.

Op een plaats langs de weg waar veel mensen langskomen.

Dat de kruisiging buiten de stad plaats vindt, heeft ook een symbolische betekenis.

Het wil zeggen dat de terechtgestelde uit de gemeenschap gestoten is.

Er wordt mee uitgedrukt, dat er voor de zonde en de zondaar geen plaats is binnen de gemeenschap met God.

De zonde moet buitengesloten worden.

Zo heeft ook de gekruisigde Jezus buiten de gemeenschap van Gods volk moeten lijden.

Hij is behandeld als een met zonde beladene, die uitgestoten moest worden (vgl. Hebr. 13: 11-12).

* **Ontkleed** hangt Jezus daar aan zijn ruwhouten kruis.

Dat hoort zo bij zijn straf.

Want een kruiseling moet - volgens de harde romeinse regels - van alle menselijkheid worden ontdaan.

Een mens aan een kruis ... is eigenlijk geen mens meer.

Een gevloekte is hij.

Ook voor God.

“Want op een gehangene rust Gods vloek.” (Deut. 21:23) lezen we in de boeken van Mozes.

In uiterste vernedering hangt hier Gods eigen Zoon aan het kruis.

Het begint al direct bij zijn mens-wording ... **een kind in een kribbe**, in doeken gewikkeld.

De doeken van zijn mens-zijn ... zijn Hem nu ontnomen.

De Zoon van God wordt op de Schedelplaats van zijn laatste aardse eigendommen ... beroofd.

Naakt kwam Hij ter wereld ... naakt sterft Hij aan het kruis.
De woorden van Psalm 22 gaan hier in vervulling:

Mijn lijf verteerde tot de lege som van mijn geraamte.
Zij kennen voor een stervende geen schaamte,
lachen hem uit die zich niet kan verweren,
en delen reeds, al dobbelend, zijn kleren,
hun tot een buit. (Psalm 22:7 NB)

“Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.”
De plek die de Schedelplaats heet, broeders en zusters, jongelui, staat op deze
avondmaalszondag in een geweldig grote belangstelling.

Kijk maar mee:

- * **De leerlingen van Jezus** zijn er - zij het op een veilige afstand.
- * Jezus' familie en verwanten komen we aan de voet van het kruis tegen.
- * **De oudsten en de overpriesters** van het Joodse volk ... zij houden een oogje in het zeil.
- * **De soldaten met hun legerofficier** ... zij zijn er om het doodvonnis te voltrekken en de orde te bewaken.
- * **De feestvierende menigte** is er ... uit nieuwsgierigheid toegestroomd ... want er gebeurt hier iets ... waarover je later thuis kunt meepraten.
- * En wij ... in gedachten staan ook wij in deze Stille Week voor Pasen rondom het kruis.

We zijn er dus allemaal.

Heel de bewoonde wereld is uitgelopen om dit heilsgebeuren mee te maken.

Ja, heel de wereld móet ervan getuige zijn, wat hier gebeurt.

Hier gebeuren dingen ... die wereldschokkend zijn.

Hier gebeuren dingen die zo'n enorme reikwijdte zullen hebben ... dat het ook u en jou en mij persoonlijk wel moeten raken.

Hier sterft de koning van de Joden, de Heiland van de wereld.

Mijn Heiland, uw Redder, jouw Jezus!

En Gód is het, die ons daar samenroept.

Opdat ook wij er getuige van zijn ... wat hier gebeurt.

We zien de gekruisigde Jezus daar hangen ...

We horen zijn laatste bewogen woorden ...

We zijn getuige van zijn sterven ...

En opeens flitst het door je heen:

'Hij hangt daar ... voor mij.

Hij sterft daar ... in mijn plaats.

Zijn overwinning ... is mijn bevrijding.

Zijn dood ... is voor mij ... leven!'

“Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.”

Vanaf het kruis op Golgota horen we, broeders en zusters, jongelui, vandaag het eerste kruiswoord.

Een bewogen woord.

Want Jezus is bewogen met mensen.

Bewogen, tot in het diepst van zijn wezen met hen begaan.

“Vader, vergeef hun ...”

Wie zijn die ‘hun’?

Wie zijn het, die niet weten wat zij doen?

Je zou allereerst kunnen denken aan de soldaten die Jezus aan zijn kruis hebben vastgespijkerd.

Zij doen niets anders dan hen van hoger hand is opgedragen.

‘Bevel is bevel!’

Met touwen en met **grote draadnagels** maken ze de drie veroordeelden aan hun kruis vast.

Ze drijven de spot met Hem: “Als je de koning van de Joden bent, red jezelf dan!” (Lucas 23:37)

Ze bieden Hem zure wijn aan.

Jezus is met hen begaan.

Ze weten immers niet dat zij een onschuldige ter dood hebben veroordeeld.

Later op de dag - pas ná het sterven van Jezus - dringt het door tot hun legerofficier:

“Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige.” (Lucas 23:47)

Maar dan is het al te laat.

Dan heeft deze rechtvaardige zijn laatste adem uitgeblazen.

“Vader, in uw handen leg ik mijn geest.” (Lucas 23:46)

Je zou ook kunnen denken aan de toegestroomde volksmassa.

Weten zij wel wat ze doen?

Het was immers nog maar een paar dagen geleden dat zij Jezus als hun langverwachte messiaanse koning hadden opgehaald.

Palmtakken. Hosanna.

“Gezegend hij die komt als koning, in de naam van de Heer.” (Lucas 19:38)

Vanochtend vroeg hadden ze - opgejut door hun geestelijke leiders - voor het paleis van Pilatus geschreeuwd:

“Kruisig hem, kruisig hem.” (Lucas 23:21)

Ach, ze weten niet wat ze doen.

Ze hebben hun messiaanse koning afgewezen, uitgespuwd, naar het kruis verbannen.

Wie wél weten wat zij doen ... zijn de geestelijke leiders van het volk van Israël: de Joodse raad, **het Sanhedrin**.

Zij staan er op de Schedelplaats met hun neus bovenop.

Ook zij drijven de spot met de gekruisigde Jezus.

“Anderen heeft Hij gered, laat Hij nu zichzelf redden als Hij de messias van God is, zijn uitverkorene.” (Lucas 23:35)

In zijn machteloosheid aan het kruis zien zij een excuus om zich van zijn messiaanse wonderen en prediking niets aan te hoeven trekken.

Met deze 'self-made' rabbi uit Nazaret willen ze helemaal, maar dan ook helemaal niets van doen hebben.

*

“Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.”

Ook hogepriester **Kajafas** is van de partij.

Wat moeten die woorden van Jezus voor hem en de andere geestelijke leiders van het volk ... schokkend en shockerend zijn geweest..

Kajafas is er ambtshalve bij.

Het was namelijk gebruikelijk dat hij bij de terechtstelling van een valse profeet aanwezig was ... om op een schuldbelijdenis of een herroeping te wachten.

Wanneer zo iemand - tijdens zijn terechtstelling - zijn schuld bekende of zijn valse leer herriep, kan de hogepriester hem vergeving schenken.

Dan zou hij niet als een goddeloze sterven.

De gekruisigde Jezus draait echter de rollen om!

Hij vraagt niet om vergeving voor zíchzelf ...

Hij vraagt God om vergeving te schenken aan allen die Hem bespotten en verachten: de soldaten, de geestelijke leiders, de toegestroomde mensenmassa, wij dus!

*

“Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.”

De gekruisigde Jezus bidt, roept tot zijn Vader.

De Vader kan vergeven.

De Vader wil vergeven.

Om het offer van zijn Zoon.

Als dat, broeders en zusters, jongelui, ergens zichtbaar wordt dan is dat wel in het teken van het brood en de wijn.

Brood en wijn ... als het teken van de vergeving.

Brood ... dat heen wijst naar het lichaam van de gekruisigde Jezus.

Wijn ... naar het bloed van de gekruisigde Jezus.

“**Neem eet**, dit is mijn lichaam voor jou.

Gegeven tot een volkomen verzoening van al je zonden.”

Vergeving.

In de Bijbel betekent het woord vergeving: wegzenden.

Op Grote Verzoendag werd er in Israël **een bok** de woestijn in gezonden.

Nadat de Hogepriester eerst zijn handen op zijn kop heeft gelegd om daarmee - symbolisch - al de zonden van het volk over te dragen op dit dier.

Zo worden - door deze zondebok - de zonden van het volk weggezonden.

Zo worden de zonden vergeven en is er een hernieuwde vriendschap met God mogelijk.

De gekruisigde Jezus is die zondebok.

Ook die van u, van jou, van mij.

En wij?

Het eerste bewogen kruiswoord van Jezus roept ons, broeders en zusters, jongelui, in de eerste plaats op om berouw te tonen.

Want wie geen berouw toont om zijn zonden kan ook geen vergeving ontvangen.

En wie geen vergeving heeft ontvangen kan ook de ander niet vergeven.

Dat is namelijk het tweede waartoe dit bewogen kruiswoord van Jezus ons roept: om elkaar te vergeven.

Zelfs als helemaal duidelijk is, dat de ander fout was.

Zelfs als er niet eens om vergeving wordt gevraagd.

Zou je dat kunnen?

Het eerste bewogen kruiswoord wil **onze hardheid** kruisigen - las ik ergens.

Heeft Jezus niet gezegd: 'Zeventig maal zeven maal ... zul je de ander moeten vergeven!'

En: 'Je vijand, die zul je moeten willen liefhebben!'

Elkaar vergeven, die ander liefhebben ... kun je alleen als je weet dat jouw zonden je vergeven zijn.

Dat is het geheim van dit eerste bewogen kruiswoord van Jezus.

Dat God - in zijn ondoorgrondelijke liefde - jou eerst heeft lief gehad en dat jij die ander mag liefhebben.

Het zijn bewogen woorden van **een gekruisigde Jezus** die we bij het avondmaal en de Stille Week willen overdenken.

O ja, nog even dit: als je - vandaag en de komende dagen - naar het kruis en de tekeningen ervan kijkt, bedenk dan:

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
en Hij hangt daar mijnentwege,
mij ten zegen ...

Laten we samen bidden:

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 28 maart 2010

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !